

ONEn kannanotto

Lähipäivinä on ollut paljon keskustelua Oulun nuorisovaltuusto ONE:n osallistumisesta lautakuntatyöskentelyyn. Me, nuorisovaltuustona ja Oulun nuorina haluamme tuoda meidän näkökulmamme esiin kaiken mediakeskustelun ympärillä. Nuorisovaltuustona meidät on valittu vaaleilla Oulun nuorten toimesta edustamaan juuri heitä, Oulun nuoria. Se on tehtävä, johon meiltä löytyy intohimoa, mielenkiintoa, kokemusta sekä myös uutta, tuoretta näkökulmaa. Valtuustomme muodostuu nuorista, jotka tulevat erilaisista ympäristöistä ja taustoista, mutta kaikilla meillä on sama tavoite. Tahdomme saada nuorten äänen kuuluviin kaupungin päätöksenteossa, jotta Oulu voi olla turvallinen ja paras mahdollinen kaupunki kaikille. Ollakseen sitä, tulee Oulun päätöksenteossa ottaa kaikki huomioon, mukaan lukien meidät nuoret.

Me emme pysty siihen yksin. Tarvitsemme kaupungin päättäjien tuen, jotta saamme äänemme todella kuuluviin. Tällä hetkellä asiat tuntuvat ikävä kyllä olevan päinvastoin. Toivomme, että mikäli te päättäjät näette toiminnassamme epäkohtia, autatte meitä korjaamaan niitä rakentavilla tavoilla. Epäkohtien nostaminen nettiin kärjistetyksi ja epäasiallisesti ei ole sellainen tapa.

Me, Oulun nuorisovaltuusto ONE, haluamme nostaa esille suoran aloiteoikeuden merkityksen nuorten osallisuuden vahvistamiseksi. Tällä hetkellä meillä on kaupunginvaltuustossa läsnäolo- ja puheoikeus, mikä on tärkeä ja arvokas askel nuorten äänen esiin tuomiseksi. Tämä ei kuitenkaan anna meille todellista mahdollisuutta tuoda aloitteitamme suoraan päätöksentekoon. Nuorten ääni jää helposti taka-alalle, jos se ei pääse etenemään sinne, missä lopulliset päätökset tehdään.

Viime päivien uutiset ONE:n osallistumisesta lautakuntatyöskentelyyn liittyen ovat korostaneet suoran aloiteoikeuden tärkeyttä. Samalla kun ONE näkee ymmärtää, että lautakuntatyöskentelyssä on kehittämisen varaa, on se tällä hetkellä ainoa konkreettinen tapa saada ONE:n ääni kaupungin päättäjien korviin. Aloiteoikeuden ei tarvitse poissulkea lautakuntatyöskentelyä, vaan sen kanssa työskentelyn kehittäminen parempaan ja toimivampaan suuntaan olisi helpompaa.

Aloiteoikeus olisikin siis ratkaisevan tärkeä, sillä aito osallistuminen ei voi perustua pelkästään keskusteluun tai kuulemiseen, vaan se vaatii konkreettista vaikutusvaltaa. Nuorisovaltuustolla täytyy olla mahdollisuus viedä nuoria koskevia aloitteita suoraan kaupunginvaltuuston pöydälle. Tällä hetkellä se on mahdollista vain kuntalaisaloitteen kautta. Monessa tapauksessa kuntalaisaloite ei etene viranomaisten käsittelyyn, eikä se näin ollen takaa todellista vaikutusta. Lisäksi on muistettava, että nuorisovaltuustossa toimivat nuoret ovat usein alaikäisiä. Alaikäisellä ei ole samoja mahdollisuuksia tehdä kuntalaisaloitetta kuin täysi-ikäisellä. Tästä syystä suora aloiteoikeus olisi oikeudenmukainen ja tarpeellinen keino vahvistaa juuri sitä ryhmää, jolla ei ole mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon äänestämällä tai asettumalla ehdolle.

Nuorisovaltuusto on monelle oululaiselle nuorelle ainoa virallinen kanava, jonka kautta voi tuoda asioita esille. Juuri siksi sen mahdollisuudet tulee turvata. Jos suoraa aloiteoikeutta ei myönnetä, jää

asemamme helposti symboliseksi. On toki totta, että ONE:lla on muitakin vaikutustapoja, kuten kannanotot ja keskustelut päättäjien kanssa. Mutta kysymys kuuluu, että haluavatko kaupungin päättäjät oikeasti kuulla meidät ja antaa meille aidon mahdollisuuden tuoda nuorten ääni kuuluviin, vai riittääkö heille, että olemme mukana vain kaupungin hyvän maineen vuoksi? Haluaako Oulu tulevaisuudessa todella olla nuoria kuuleva ja heidän näkökulmiaan suojeleva kunta, vai ainoastaan näyttää siltä ulospäin?

Suora aloiteoikeus ei ainoastaan vahvista nuorisovaltuuston roolia, vaan se myös lisää vaikuttamisen tehokkuutta ja kiinnostusta. Kun nuoret näkevät, että heidän aloitteensa etenee suoraan kaupunginvaltuuston käsittelyyn, se motivoi heitä osallistumaan aktiivisemmin. Tämä viestii, että heidän mielipiteillään todella on merkitystä. Samalla nuorten kiinnostus sekä nuorisovaltuuston toimintaan että laajemmin politiikkaan kasvaa. Tämä ei ole vain hyödyllistä nuorille itselleen, vaan se vahvistaa koko yhteiskuntaa ja sitouttaa nuoria demokraattiseen kulttuuriin.

On myös tärkeää huomata, että suora aloiteoikeus ei ole uusi tai ainutlaatuinen vaatimus. Useissa kunnissa se on jo arkipäivää. Suomessa on tällä hetkellä 125 kuntaa, joissa nuorisovaltuustolle on myönnetty suora aloiteoikeus valtuustossa. Myös Turussa ja Muhoksella nuorisovaltuustojen aloitteet käsitellään kaupunginvaltuustossa aivan samalla tavalla kuin valtuutettujen tekemät aloitteet. Näissä kunnissa on nähty, miten aloiteoikeus vahvistaa nuorisovaltuuston asemaa ja lisää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Miksi siis Oulun pitäisi jäädä jälkeen?

Lisäksi suora aloiteoikeus tukee suoraan Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaattia, jonka kriteereihin kuuluu, että nuorisovaltuustolla on suora aloiteoikeus kunnanvaltuustoon. Tämä sertifikaatti on tunnustus kunnille, jotka todella panostavat nuorten osallistumiseen, eivätkä vain puhu siitä. Jos Oulu haluaa olla aidosti nuorisomyönteinen kaupunki, suora aloiteoikeus on välttämätön osa tätä kokonaisuutta.

Lopuksi on todettava, että on lyhytnäköistä odottaa nuorten pahoinvoinnin vähenemistä, jos heidän ääntään ei päätöksenteossa kuulla. Nuorten syrjäytymisen, yksinäisyyden ja osattomuuden ehkäisy vaatii, että heidät otetaan tosissaan. Suora aloiteoikeus ei ole pelkkä lupa, vaan se on vahva viesti siitä, että Oulun päättäjät haluavat rakentaa tulevaisuutta yhdessä nuorten kanssa. Se on investointi nuorten tulevaisuuteen, kaupungin demokraattiseen kulttuuriin ja koko Oulun yhteiseen hyvinvointiin.

Ystävällisesti, yhteistyötä toivoen

Emma Kannisto

Puheenjohtaja,

sekä Oulun nuorisovaltuusto ONE